

ROZWÓD, STRONY POSTĘPOWANIA, PRZESŁANKI
POZYTYWNE I NEGATYWNE ROZWODU, POSTĘPOWANIE
PRZED SĄDEM, OBLIGATORYJNE ROZSTRZYGNIĘCIA
SĄDU W SPRAWIE O ROZWÓD, OPŁATY SĄDOWE

*„Prowadzenie Punktu Nieodpłatnej Pomocy Prawnej, świadczenia nieodpłatnego
poradnictwa obywatelskiego oraz wykonywanie zadań z zakresu edukacji
prawnej w roku 2024” współfinansowany ze środków Urzędu Miasta Nowego
Sącza*

Radca prawny Władysław Pasoń

2024r.

ROZWÓD – PODSTAWOWE INFORMACJE

- ▶ Rozwód jest instytucją służącą rozwiązaniu zawartego małżeństwa. Możliwy jest jedynie dzięki uzyskaniu wyroku rozwodowego wydanego przez sąd cywilny. Sądem właściwym do rozpatrywania sprawy w I instancji jest sąd okręgowy.
-

STRONY POSTĘPOWANIA O ROZWÓD

- ▶ Stronami procesu o rozwód są małżonkowie:

POWÓD
(osoba wnosząca
o rozwód)

POZWANY
(osoba przeciwko której
pozew rozwodowy został
skierowany)

POSTĘPOWANIE PRZED SĄDEM

- ▶ Sprawa rozpoczyna się od złożenia pozwu rozwodowego, w którym podaje się wszelkie fakty i dowody na poparcie swoich twierdzeń.
  - ▶ Następnie druga strona procesu składa odpowiedź na pozew w której ustosunkowuje się do twierdzeń zawartych w pozwie. Może zgodzić się z tymi twierdzeniami lub im zaprzeczać, powołując inne dowody.
  - ▶ Dalej Sąd wyznacza rozprawę i przeprowadza postępowanie dowodowe by ustalić, czy spełnione zostały przesłanki uprawniające do orzeczenia rozwodu.
-

PRZESŁANKI ORZECZENIA ROZWODU – POZYTYWNE

TRWAŁY ROZKŁAD
POŻYCIA MAŁŻEŃSKIEGO

ZUPEŁNY ROZKŁAD
POŻYCIA MAŁŻEŃSKIEGO

- ▶ Trwały rozkład pożycia jest wówczas, gdy brak jest widoków, że małżonkowie wrócą do wspólnego pożycia.
  - ▶ Zupełny rozkład pożycia jest wówczas, gdy między małżonkami ustały więzi wszystkie łączące ich więzi tj. fizyczna, duchowa i gospodarcza.
  - ▶ Pozytywne przesłanki (trwałość i zupełność) muszą wystąpić łącznie.
-

PRZESŁANKI ORZECZENIA ROZWODU – NEGATYWNE

- ▶ Jednakże mimo stwierdzenia zupełnego i trwałego rozkładu pożycia, sąd nie udzieli stronom rozwodu, jeżeli:

Wskutek niego
miałoby ucierpieć
dobro wspólnych
małoletnich dzieci
małżonków

Z innych względów
orzeczenie rozwodu
byłoby sprzeczne z
zasadami współżycia
społecznego

rozvodu żąda małżonek
wyłącznie winny rozkładu
pożycia – wówczas orzeczenie
przez sąd rozwodu również
jest niedopuszczalne, chyba
że drugi małżonek wyrazi
zgody na rozwód albo że
odmowa jego zgody na
rozwód jest w danych
okolicznościach sprzeczna
z zasadami współżycia
społecznego

WINA W ROZKŁADZIE POŻYCIA

- ▶ Podczas procesu o rozwód, sąd orzeka czy i które z małżonków jest winne rozkładowi pożycia małżeńskiego, bądź na zgodne żądanie małżonków sąd zaniecha o orzekania o winie.

POZOSTAŁE ROZSTRZYGNIĘCIA W SPRAWIE O ROZWÓD

- ▶ W wyroku rozwodowym sąd zobowiązany jest rozstrzygnąć również kwestie związane z:
  - władzą rodzicielską (jeżeli małżonkowie mają małoletnie dzieci),
  - o kontaktach z dziećmi,
  - alimentach na dzieci,
  - ewentualnie o sposobie korzystania ze wspólnego mieszkania małżonków po rozwodzie

WŁADZA RODZICIELSKA

- ▶ W wyroku orzekającym rozwód sąd rozstrzyga o władzy rodzicielskiej nad wspólnym małoletnim dzieckiem obojga małżonków.
- ▶ Władza rodzicielska obejmuje w szczególności obowiązek i prawo rodziców do wykonywania pieczy nad osobą i majątkiem dziecka oraz do wychowania dziecka, z poszanowaniem jego godności i praw
- ▶ Sąd może pozostawić władzę rodzicielską obydwójgu rodzicom, ograniczyć ją lub pozbawić władzy rodzicielskiej.
- ▶ Sąd uwzględnia pisemne porozumienie małżonków o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywaniu kontaktów z dzieckiem po rozwodzie, jeżeli jest ono zgodne z dobrem dziecka.

KONTAKTY Z DZIEĆMI

- ▶ Kontakty z dziećmi są niezależne od władzy rodzicielskiej, każdy rodzic, niezależnie od tego, jaki zakres ma jego władza rodzicielska nad małoletnim, ma prawo widywać się z dzieckiem.
- ▶ Zgodnie z przepisami, rodzice oraz ich dziecko lub dzieci mają prawo i obowiązek utrzymywania ze sobą kontaktów.
- ▶ Kontakty z dzieckiem obejmują w szczególności przebywanie z dzieckiem (odwiedziny, spotkania, zabieranie dziecka poza miejsce jego stałego pobytu) i bezpośrednie porozumiewanie się, utrzymywanie korespondencji, korzystanie z innych środków porozumiewania się na odległość, w tym ze środków komunikacji elektronicznej.
- ▶ W wyroku rozwodowym sąd orzeka o rodzaju i częstotliwości kontaktów z dzieckiem.

ALIMENTY DLA DZIECI

- ▶ Zarówno w przypadku rozwodu z orzekaniem o winie, jak i bez, istnieje obowiązek płacenia alimentów na dzieci.
- ▶ Małoletnim dzieciom alimenty należą się bezwzględnie, alimenty są świadczeniem, z którego nie można się zrzec.
- ▶ Alimenty nie są świadczeniem na rzecz rodzica, a na rzecz uprawnionego dziecka.
- ▶ Obowiązek alimentacyjny powstaje wraz z narodzinami dziecka i trwa aż do osiągnięcia przez nie niezależności finansowej, pozwalającej na samodzielne utrzymanie się.
- ▶ Wysokość alimentów jest uzależniona od dwóch czynników, są to: usprawiedliwione potrzeby uprawnionego oraz zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego.

SPOSÓB KORZYSTANIA ZE WSPÓLNEGO MIESZKANIA STRON

- ▶ Sąd przy orzekaniu rozwodu obligatoryjnie decyduje o sposobie korzystania małżonków z mieszkania po rozwodzie do chwili, aż jedno z nich się wyprowadzi.
- ▶ Bez znaczenia jest tytuł prawny lokalu – czy jest własnością jednego z małżonków, obu czy osoby trzeciej (np. mieszkanie wynajmowane).
- ▶ Jeżeli małżonkowie zniosą o nieorzekanie w tym zakresie, np. gdy wspólnie uzgodnili w jaki sposób będą korzystać z mieszkania, bądź gdy orzeczenie w tym względzie jest z innych przyczyn bezprzedmiotowe.

POSTĘPOWANIE PRZED SĄDEM

- ▶ Po przeprowadzenia postępowania dowodowego, tj. dowodu z dokumentów, dowodu z przesłuchania stron, świadków, niejednokrotnie biegłych z zakresu psychologii (odnośnie kwestii związanych z rodzicielstwem, władzą rodzicielską, kontaktami), Sąd zamyka rozprawę i wydaje orzeczenie dot. rozwodu i pozostałych kwestii rozstrzyganych w postępowaniu o rozwód.

POSTĘPOWANIE PRZED SĄDEM

- ▶ Jeżeli żadna ze stron nie złoży apelacji od wydanego wyroku, staje się on prawomocny.
  - ▶ Na podstawie wyroku opatrzonego klauzulą wykonalności można również egzekwować przed komornikiem alimenty na dzieci, gdy obowiązany były małżonek ich nie wpłaca.
-

ZMIANA NAZWISKA PO ROZWODZIE

- ▶ W ciągu trzech miesięcy od chwili uprawomocnienia się orzeczenia rozwodu małżonek rozwiedziony, który wskutek zawarcia małżeństwa zmienił swoje dotychczasowe nazwisko, może przez oświadczenie złożone przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego lub konsulem powrócić do nazwiska, które nosił przed zawarciem małżeństwa.

KONSEKWENCJE ROZWIĄZANIA MAŁŻEŃSTWA I ORZECZENIA ROZWODU

Wygasają wzajemne prawa i obowiązki małżonków zawarte w przepisach Kodeksu Rodzinego i Opiekuńczego.

Rozwiedzeni małżonkowie tracą prawo do ustawowego dziedziczenia po sobie oraz prawo do zachowku.

Ustaje majątkowa wspólność małżeńska – od daty rozwodu powstaje rozdzielnosc majątków.

Możliwość uzyskania alimentów od byłego małżonka (wyłączna wina rozkładu pożycia po stronie małżonka, na którego ma być nałożony obowiązek alimentacyjny oraz istotne pogorszenie sytuacji materialnej małżonka niewinnego.).

RÓŻNICE MIĘDZY ROZWODEM A SEPARACJĄ

- ▶ Konstrukcja separacji jest bardzo mocno zbliżona do konstrukcji samego rozwodu.
  - ▶ Różnica polega na tym, że przy orzeczeniu separacji nie zmienia się stan cywilny małżonków.
  - ▶ Małżonkowie mogą wystąpić z żądaniem orzeczenia separacji gdy nastąpił zupełny rozkład pożycia małżeńskiego.
  - ▶ Różnica między rozwodem, a separacją w tym przypadku polega na braku trwałego rozkładu pożycia małżeńskiego.
-

RÓŻNICE MIĘDZY ROZWODEM A SEPARACJĄ

- ▶ Małżonkowie pozostając w separacji nie wykluczają możliwości powrotu do realnego małżeństwa.
- ▶ Na zgodne żądanie małżonków sąd orzeknie o zniesieniu separacji i strony mogą powrócić do wspólnego pożycia, natomiast rozwodu znieść się nie da.
- ▶ W przypadku separacji, jeżeli wymagają tego względy słuszności, małżonkowie obowiązani są do wzajemnej pomocy, natomiast po rozwodzie takiego obowiązku nie ma.
- ▶ Po uprawomocnieniu się orzeczenia separacji, małżonkowie nie mogą powrócić do swojego poprzedniego nazwiska.

KOSZTY SĄDOWE POSTĘPOWANIA ROZWODOWEGO

- ▶ Stała opłata od pozwu o rozwód wynosi 600 zł.
- ▶ Opłatę tę wnieść należy do właściwego sądu.
- ▶ Istnieje możliwość złożenia wniosku o zwolnienie z kosztów sądowych w całości lub w części.
- ▶ Sąd z urzędu zwraca stronie połowę uiszczonej opłaty od pozwu lub separacji w razie orzeczenia rozwodu lub separacji na zgodny wniosek stron bez orzekania o winie.
- ▶ Sąd z urzędu zwraca stronie całą uiszczoną opłatę od pozwu o rozwód lub separację w razie cofnięcia pozwu na skutek pojednania się stron w pierwszej instancji.